ATSIZ

İÇİMİZDEKİ ŞEYTANLAR

www.atsizcilar.com

ATSIZ

Önceleri milliyetçi iken sonradan sapıtarak komünist olan, fakat düşüncelerini değiştirdiğini ispat etmedikçe kendisine iş verilmeyeceği söylendikten sonra sözde hükümet tarafına geçen Sabahattin Ali, "İçimizdeki Şeytan" adında bir roman çıkardı. Bu romanın kısaltılmış şekli şudur:

Darülfununun devamsız talebelerinden Ömer, bir akrabasının iltiması ile Postada küçük bir memuriyet kapmış tembel bir gençtir. İltimasına güvendiği için çok defa vazifesine de gitmez ve şurada burada sürterek serseri bir hayat geçirir. En çok yaptığı iş kahvelerde veya meyhanelerde oturarak bazı tanıdıkları ile vakit geçirmektir. Hayatından hiç memnun değildir. Bu hayatın pek mühim bir sırrı olduğunu sanmakta ve bu sırrı keşfedemediği için sıkıntı çekmektedir. Daima hayal içinde yaşadığından kimseyle anlaşamamakta ve bunu da kendi ruhunun anlaşılmaz derecede derin olduğuna vermektedir. En iyi görüştüğü arkadaşı Nihat adında bir gençtir. Ömer'in hayalperest olmasına karşılık arkadaşı hakikatlerle yüz yüze gelmekten hoşlanmaktadır. Fakat bu da dünyada yalnız paraya değer veren ve bazen bir lirayı karşısına koyarak saatlerce bakmaktan zevk duyan müteredddi bir tiptir.

Ömer bir gün vapurda bir genç kız görür ve ona âşık olur. Bu kız, yani Macide, Balıkesir de orta tahsil yapmış ve musikiye olan büyük istidadı musiki öğretmeni Bedri tarafından takdir olunarak teşvik olunmuş bir kızdır. Hattâ Bedri ona karşı kayıtsız da değildir. Konservatuvarda musiki tahsiline devam için Îstanbul gelen Macide akrabalarından bir ailenin yanında oturuyor. Bu aile Ömer'in de akrabası olduğundan Macide ile Ömer uzaktan akraba çıkıyorlar. Ömer, çoktandır ihmal ettiği akrabalarının evine gidip Maddeyi tekrar görüyor. Onu konservatuvara kadar götürüp getiriyor ve ikinci seferde ona ezelden beri duyduğu derin aşkını itiraf ediyor. Balıkesir'in namuslu bir ailesinin mükemmel bir kızı olan Macide de önüne ilk çıkan bu serserinin aşkını derhal kabul ediyor. Bu her akşam buluşmalar ve eve geç dönmeler nihayet evin dikkatini celbediyor. Zaten Maddenin babası o sıralarda ölmüş olduğu için Macide adına gönderilen para da gelmemektedir. Bu yüzden bir gece yine geç dönen Maddeyi evde azarlıyorlar. İzzetinefsi pek yüksek olan genç kız da herkes uyuduktan sonra bavulunu alarak evden kaçıyor. Böyle aksi bir işin olacağını kuvvetli bir sezgi ile bilen Ömer zaten onu kapının önünde beklemektedir. Beraberce Ömer'in Beyoğlundaki pansiyonuna gidiyorlar ve bu pansiyon küçük bir tek odadan ibaret olduğu için birlikte yatıyorlar. Artık o günden itibaren Ömer onu herkese karım diye tanıtıyor ve birbirlerine karı-koca gözüyle bakıyorlar. Fakat o zamana kadar paraya hiç değer vermeyen, sıkıştığı zaman şundan bundan borç almaktan çekinmeyen Ömer, sırtına bir aileyi geçindirmenin yükünü alınca postadaki kırk lira aylığını pek az görüyor ve daha çok para bulmanın yollarını arıyor. Çalıştığı dairede beş çocuk babası, ihtiyar ve çok namuslu bir muhasebeci var ki aralarındaki yaş farkına rağmen ruhen Ömerle çok iyi anlaşmakta ve hattâ bazen Ömer gibi bir serseriden borç istemekte, fakat Ömer de kendisinden borç istediği zaman cebindekinin yarısını hiç düşünmeden ona vermektedir. Maddeyle karı-koca olduklarının ferdasında bu muhasebeci bir akşam Ömer'i rakı içmeğe davet ediyor ve bu sırada kendisi haftalardan beri kemirmekte olan bir derdini ona açıyor. Bu dert şudur: Muhasebeci, ahlâksız bir adam olan kayın biraderini hapisten kurtarmak için kasadan 200 lira alıp vermiş, bunu yaparken de bu paranın hemen ödeneceğine dair kayın biraderinin verdiği söze güvenmiştir. Kayın biraderi tabii bu parayı ödemeyince muhasebeci büsbütün güç bir vaziyete düşmüş ve bu yolsuzluk açığa çıkmasın diye hesaplarda tahrif yapmağa başlamıştır. Böylelikle fasit bir dairenin içine düşmüş olan muhasebeci günden güne erimekte ve ruhen perişanlaşmaktadır.

Ömer, Macide'yi evine getirmiş olmasına rağmen çok defa yine geç dönmekte, tamamen iradesiz bir genç olduğu için her hangi bir rakı içme teklifine "dayanamamaktadır". Macide bundan ve bilhassa Ömer'in arkadaşlarından memnun değildir. Hele karanlık işler ardında yürüyen Nihat ve Profesör Hikmet hiç hoşuna gitmemektedir. İyi bir insan gibi gözükmek isteyen, fakat hakikatte fena bir ruh taşıyan Profesör Hikmet arada sırada Ömer'e para yardımı yapmasına rağmen Ömer onu sevmemektedir. Ekseriya rakı meclislerinde buluştukları muharrir İsmet Şeref, şair Emin Kâmil de hep seciyesiz adamlardır. Nihat, etrafına bir takım darülfununlu gençleri toplamış, mecmualar ve

broşürlerle memlekette milliyetçi bir hareket yapmağa uğraşmaktadır. Fakat ne Nihat, ne de o gençler samimî değillerdir. Hepsinin maksadı külah kapmaktır.

Bir gün Ömer, alelusul iradesizliğinin ve boşboğazlığının tesiriyle muhasebecinin kendisine yaptığı itirafı Nihatla Profesör Hikmete anlatmış ve Nihat bu hâdise ile fazla alâkadar olmuştur.

Ömer ise bir gün bir dükkândan bir çift kadın çorabı çalmış, fakat bunu istemeyerek yapmıştır. Zaten ona bütün fenalıkları yaptıran içindeki şeytandır. Yoksa o haddizatında iyi bir insandır. Ertesi gün Nihat, Ömer'e korkunç bir teklif yapıyor: Muhasebeciyi tehdit ederek büyük bir miktarda para alıp kendisine getirmesini, bununla mecmua ve kitap çıkaracaklarını söylüyor. Gerçi Ömer ilk önce bunu kabul etmiyor, Nihad'ı kovuyor. Fakat birkaç gün sonra kendisi için gidip muhasebeciyi tehdit ettikten sonra ondan birçok para alıyor. Fakat bunu da yaptıran yine içindeki o mel'un şeytandır. Nete-kim Ömer parayı aldıktan sonra hemen pişman oluyor ve gidip bu parayı Nihad'ın kapısının altından içeriye attıktan sonra, tramvay parası bile olmadığı için, evine yayan olarak geliyor. Evde Macide ile Bedri kendisini beklemektedir. Ruhî bir buhranla Bedrinin Maddeye karşı olan vaziyetinden kıskançlık duyarak Bedriyi evinden kovuyor. Fakat Macide, derhal gidip Bedrinin gönlünü almasını istediği için biraz önce hakaretle kovduğu adamın evine giderek onunla barışıyor. Bedri de buna razı...

Nihat dalaverelerini çevirmekte devam ediyor.

Sık görüştüğü bir de Tatar suratlı herif var. Romanda bunun adı söylenmiyor. Son devirde birkaç aylık veya birkaç yıllık ömürleri olup batan küçük devletlerden birinin nazırı veya reisi olduğu söylenmesine göre bunun da Rusyalı bir Türk olduğu anlaşılıyor. Nihat ve arkadaşları bir takım ırkçı ve Turancı fikirler neşrediyorlar. Meğer bunlar yabancı bir devlet hesabına çalışıyorlarmış. Hattâ Profesör Hikmet de bunların arasında imiş. Yabancı devletten alınan paraları ise perde arkasındaki kodamanlar yiyip küçüklere bir şey bırakmadıklarından nihayet bunlardan bazıları işi hükümete haber veriyorlar. Büyük tevkifat yapılıyor. Bu arada Nihad'ın arkadaşı olduğu için Ömer de tevkif olunuyor. Profesör Hikmet ise nüfuzlu tanıdıkları sayesinde yakasını kurtarıyor.

Macide, Ömer'in benliğindeki bütün adiliği gördüğü ve Ömer son zamanlarda kendisini ihmal ettiği için zaten ayrılmak kararını vermiş bulunuyor. Hattâ Ömer'e uzun bir mektup yazmıştır. Gideceği yeri de tasarlamıştır: Bedrinin evi... Ancak Ömer hapiste olduğu için bu kararını biraz geciktirmek istiyor. Bedri ile birlikte tevkifhanede Ömer'e yaptıkları ziyaretlerin birinde Ömer, Bedriye kafi bir kararından bahsediyor: Maddeden ayrılmak kararı... Dünyadaki en kıymetli şeyin Macide olduğunu ve kendisini toplamak için birkaç yıl lâzım geldiğini söylüyor ve Maddeyi Bedriye emanet ediyor. Esasen resmen de evlenmiş değiller. Ömer o gün tahliye olunarak çıkıyor. Bedri de eskiden beri sevdiği ve son zamanlarda belli belirsiz karşılığını görmeğe başladığı Macide ile mukadder akıbetlerine doğru gidiyorlar...

Bu romanda roman olarak hiçbir üstünlük yok Sabahattin Ali ruhî tahliller yapmağa özenmiş ve Şekspirvari uzun "kendi kendim murakabe" lerle romanını şişirmiştir. Zaten bizim dahî romancılarımızın hepsi mukallit oldukları için ruh tahlili, tabiat tasviri, içtimaî hayatın tenkidi vesaire gibi büyük işlere dalmak onlar için çok tabiidir. Dahî romana ve güzide edip Sabahattin Aliyi de onlardan başka türlü görmeğe imkân yoktur. Esasen ben romanı tenkit edecek değilim. Birçok münevverlerin tulumbacı ağzı ile konuşması, hiç lüzum olmayan yerlerde muharririn maddî pislikleri ısrarla anlatmaktan marazı bir zevk duyması ilk bakışta göze çarpmakla beraber bunları bizim dâhi romancının hamlığına, yani henüz dehânın uç noktasına varmamış olmasına verelim. Benim bu romanda ilişeceğim nokta hususî bir kasıtla yazılmış olmasıdır. Sabahattin Ali bu memlekette ırkçı, Turancı ve Anadolucu olan milliyetperverleri hep satılmış insanlar olmakla itham etmek istiyor ve romanını yazarken de bugün aramızda yaşayan bazı kimseleri, tabii biraz değiştirerek, romanına sokup onları küçültmek istiyor. Böylelikle de kendisini küçük gören insanlardan gizli bir öç almak

diliyor. Ben de ırkçı, Türkçü ve Turancı olduğum için - Evet, övünerek söylüyorum ve tekrar ediyorum: Irkçı, Türkçü ve Turancı olduğum için - Sabahattin Alinin iftiralarına cevap vermek lüzumunu duyuyorum. Sabahattin Ali benim tanıdığım, hem de çok iyi tanıdığım bir insandır. Bundan dolayı cevabım tepeden inme olacak ve onu çökertecektir.

Ben onu 1926-1927'de, Türk Ocağında tanıdım. Biz birkaç kişi, Türk Ocağında "Kızıl Elma" diye ayrı bir oda açtırmıştık. Buraya Ocakta aza olmayan genç mektepliler gelecekler ve ülkü ile aşlanacaklardı. O zaman Türk Ocaklarında ırkçılık düşünceleri olmadığı için, Kızıl Elmaya, müslüman olmak şartıyla, her ırktan vatandaşlar geliyordu. Muallim mektebinde talebe olan Sabahattin Ali de oraya gelenlerden biri idi. Lüzumundan pek fazla ve gürültü ile konuşan, ağır sözlere bile kızmayan ve herkesle hemen laubali olan bu çocuk bir takım manzumeler yazıyor ve emsaline göre muvaffak da oluyordu. Daima mübalâğaya meyyal olan tabiatı dolayısıyla Överken de, hicvederken de şiddetli teşbihler yapıyor, etrafındakileri güldürüyordu. Hiç sıkılmayan gayet serbest bir huyu vardı. Kendisini ilk gördüğüm zaman pek yüksekten konuştuğu için, talebe olduğunu Öğrendiğim bu gence : "Siz Yüksek Muallim Mektebinden misiniz?" diye sormuştum. O hemen sırıtmış ve : "Hayır, Alçak Muallimdenim" diye cevap vermişti. Kızıl Elma odasında ekseriya Türkçülük meseleleri üzerinde münakaşalar yapılırdı. İnanmış, ateşli gençlerin yaptığı bu münakaşalar daha genç olan talebeler üzerinde müessir oluyordu. Nitekim o zamana kadar hiçbir şey olmayan Sabahattin Ali'de bile milliyet perverane şiirler yazmak isteği uyanmıştı. Bunları bilhassa, kendisini en fazla sabırla dinleyen bir doktor arkadaşa okur ve onun telkinlerine göre bazı yerlerini değiştirirdi. Buna rağmen nesil ve menşe meselesinin münakaşa olunduğu bir günde kendisinin Rum, çünkü babasının Oflu olduğunu âdeti üzere sırıtarak söyleyivermişti. Hakikaten Sabahattin Ali İstanbuldaki kalaycı Rumlara çok benziyordu. Rumcayı bildiğini de bir müddet sonra yazdığı bir yazıdan öğrendim.

Birkaç ay süren bu ilk tanışıklıktan sonra Ana-doluda bir yere ilk mektep muallimi olarak gitti. Tatilde İstanbul'a geldiği zaman ben Yüksek Muallim Mektebinde idim. Sabahattin Ali birkaç günde bütün Yüksek Muallim talebesiyle sıkı fıkı ahbap olmuş ve herkes onun hayatım bütün teferruatı ile öğrenmişti. Benim onu asıl tanımam bu devirdedir. Onda büyük bir ihtiras vardı. İlk mektep muallimi olarak kalmak istemiyordu. Yükselmek, büyük işler yapmak, meşhur olmak arzu ediyordu. Fakat bu kadar yükselmek için gereken maddî ve manevî kuvvet kendisinde olmadığından ruhunda derin bir yas duyuyor, insanlığa hınç besliyor ve bu hınç gayritabiî bir hal alıyordu. Onun diğer ve belki asıl büyük derdi de kadınlar üzerinde müessir olamamaktı. Genç olduğu için bir takım arzular duyuyor, etrafında muvaffak olanları görüyordu. Fakat kendisinde, kendi tâbiri ile söyleyeyim, "kadınları cezbedecek hiçbir şövalye tarafı bulunmadığı için" hiçbir kadın onunla arkadaş olmak istemiyordu. Zavallı Sabahattin! Bundan o kadar üzgündü ki kadınlarla ebediyen anlaşamayacağına dair bir manzume bile yazıp Türk Ocağında okumuştu. Bu manzume "dudaklarım bir kadın dudağına değmedi" diye bitiyordu. Kadınlara karşı kendisini küçük görmekten olacak, yaşça kendisinden aşağı olanlara bile abla diye hitap eder, onlara hep ruhunun sonsuz, engin ızdırabını anlatırdı.

Bu sırada Maarif Vekâleti dil hocası yetiştirmek için Avrupa'ya talebe göndermeğe karar verdi. Sabahattin Ali de Almanya'ya giden talebe arasında idi. Dört yıl orada kalarak Alman dilini ve edebiyatını öğrenecek, dönüşte liselerde almanca hocalığı edecekti. Fakat dört yıl için giden Sabahattin, bir buçuk yıl dolmadan döndü. Sebebini sorduk. Şöyle anlattı: Okuduğu mektepte bir gün Alman talebelerden biri "bu parazit Türkleri buradan kov-malı" demiş. Sabahattin Ali hemen yerinden fırlamış : "Biz sizin hükümetinize hükümetimiz ta rafından verilen para ile okuyoruz. Parazit değiliz. Sözünü geri al" demiş. Talebe, sözünü geri almayınca tokadı indirmiş. Alman hükümeti de böyle bir talebe istemediğini söyleyerek onu geri yollamış.

Biz, Sabahattin Alinin, bodur boyu ile böyle "şövalyece" bir iş yapmak için ne bileğinde, ne de yüreğinde kuvvet olmadığını biliyorduk. Fakat hâdise hoşumuza gittiği için inanmak istiyorduk. Gurbette milliyet duygusu daha kuvvetli olurmuş, belki bu gayretle böyle bir şey yapmıştır diye

düşünüyorduk. Bununla beraber Sabahattin Alinin her hangi bir adama tokat atması pek garip olduğu için sormuştuk : "Bu Alman talebe ufak tefek bir şey mi idi?" Sabahattin'in cevabı bizi hayrete düşürdü : "Bilâkis! Benim ikim kadardı". "Peki, nasıl oldu da seni dövmedi? Neden Alman talebeler birlik olup üzerine atılmadılar?". Sabahattin Ali hiç düşünmedi. Dedi ki: "Bunu, sonradan ben de kendilerine sordum. O yakınlarda Türk tarihini ve Sokullu Mehmed Paşayı okudukları için korkunç bir tesir altında kaldıklarını, onun için bana mukabele edemediklerini söylediler".

Zavallı Sabahattin Ali sözle şövalyelik yapıyordu. Netekim bir müddet sonra hiç de böyle bir hâdise olmadığını, dönmesinin tamamiyle başka bir sebepten ileri geldiğini öğrendik. İçindeki şeytan onu kuvvetli bir övendire ile dürtmüş ve buraya getirmişti.

Bununla beraber Sabahattin Ali dönüşünü millî bir sebebe atmakla yine biraz milliyetperver bir ruh taşıdığım gösteriyordu. Yoksa dakikasında başka bir sebep buluvermek, onun zengin muhayyilesi için hiç de güç değildi.

Fakat bu dönüş, bir piyango sayılabilecek olan Almanya'daki tahsilin yarıda kalması onun ruhunda aksülâmeller doğurmaya başladı. Sabahattin Ali yavaş yavaş sapıtıyordu. Bize, Türk edebiyatında büyük inkılâplar yapacak olan bir takım edebî projelerini anlatıyordu. Muallim Mektebinde yatıp kalkıyordu. O zaman Yüksek Muallim müdürü Giritli Hâmit adında birisi idi. İhtimal ki ırkî yakınlık dolayısıyla Sabahattin'e yardım etmek istemiş, onu mektebe almıştı. Giritli bir müslüman Rum'un Oflu bir müslüman Rum'a yardım etmesinden tabii ne olabilir? Çünkü Hâmit ancak kız talebeye yardım eden, erkeklerden bunu esirgeyen müstesna bir tabiata malikti ve onun bu iyiliği sayesinde yemek ve yatak bulan Sabahattin bizim yatakhaneye yerleşti. Burada ekseriyetle edebiyatçılar vardı. Meselâ Orhan Saik, Nihad Sami, Pertev Naili, Çemişkezekli Ziya ve ben bu yatakhanede idik. Başka şubelerden de iki üç arkadaş daha vardı.

İşte sapıtmağa başlayan Sabahattin, Yüksek Muallimde lüks bir hayat sürüyor, şiirler ve hikâyeler yazıyordu. Fakat asıl mühim eserlerini ileride yazacaktı. Bilhassa "Tokat" adındaki romanı ile "Lâyemut Enayiler" adındaki serisi birer inkılâp yapacaktı. "Tokat" kendi kız kardeşini seven müteredddi bir tipin romanı olacaktı. Bize bunun mevzuunu on, on beş dakikalık bir zamanda anlatmıştı. Bu marazı mevzu nereden aklına geldi diye sormuştuk. Şöyle cevap vermişti: Sabahattinin 3–4 yaşında bir kız kardeşi varmış. Bir gün evde "kızım, sen kime varacaksın" diye şaka yapıyorlarmış. Kızcağız ağabeyinin kucağına atılarak "ben ağabeyimden başkasına varmam" demiş. Sabahattin de bunu kura kura roman mevzuu yapmış. "Lâyemut Enayiler" ise hakikaten bir şaheserdi: Kendilerini vatan veya şeref için feda ederek ad bırakmış kahramanların hikâyesi olacaktı. Hem de ne orijinal şekilde?... Bir gün cam sıkılan Allah eğlenmek için vesile arayacak, meleklerden birisi de bu kahramanları birer enayi imiş gibi gülünç bir şekilde anlatarak Allahı eğlendirecekti.

Sabahattin Ali'de büyük değişiklik başlıyordu. Memuriyetinden atılmış, arkadaşlarından geri kalmış, liseyi veya darülfünunu bitirememiş, fakat bitirmek ihtirasını kaybetmemiş zayıf insanların düştüğü çukura doğru gidiyordu. O zamana kadar yalnız kendisini düşünen, yarı şaka bir tavırla kendisinin dahî olduğundan bahseden Sabahattin de artık milletin dertlerini görmek fazileti belirmeğe başlıyordu. Aç köylüler, zulüm altında ezilen insanlar, harplerde başkalarının kazancı için ölen askerler onun hodbin dimağına girmeğe başlıyordu. Bu yüzden büyük bir şiir yazıp herkese okudu. Bu şiirde hükümet ve hükümet adamları şiddetle hicvediliyordu. Başta o zamanki cumhur reisi Gazi olduğu halde herkese sövülüyordu. Bu uzun manzumeden aklımda yalnız bir tek mısra kalmıştır:

Kel Aliden hesap sorulmuş mudur?

Zavallı megaloman şaircik bu şiirin memlekette bir inkılâp yapacağına inanıyordu. Fakat buna rağmen günün birinde birisi bunu hükümete haber vermeseydi bu dâhiyane şiir unutulup gidecekti. Bu vak'a

şöyle oldu: Sabahattin Ali bir kulpunu bulup Konyada orta mektebe Almanca muallimi oldu. Zannedersem kendi tâbiri ile bir torpil, yani iltimas bulmuştu. Çünkü Almanya'da kaldığı bir buçuk yılda öğrendiği almanca muallimlik edecek kadar değildi. İşte, bizim dahî edebimiz, Konyaya gidince de başından ve boyundan büyük işler karıştırmağa başlamış. İnkılâp yapacak olan şiirini herkese okumuş. Dinleyenlerden birisi de bunu hükümete haber vermiş. Olur a...

Halbuki ben Sabahattin Alinin adam olacağından hâlâ ümitli idim. Pertevin ısrarı ile bir iki hikâyesini de Atsız Mecmuada neşretmiştim. Hattâ o benden, yazacağı piyes için, tarihî ve kahramanâne bir mevzu istediği zaman ona kahraman Kür Şadı yazıp vermiştim. Tarihin en büyük kahramanını, iradesiz bir âşık haline sokacağım bilir miydim? Bilsem ona öğretir miydim?

Sabahattin Ali yazdığı hicviyeden dolayı 14 ay hapse mahkûm edildi. Muallimlikten de çıkarıldı. Hapisten çıktığı zaman ise artık buz gibi komünist olmuştu. Çünkü Nâzım Hikmetofla arkadaşlığa başlamış ve bermutat, irade za'fı dolayısıyla, her konuştuğunun tesirinde kaldığı için "solcu" oluvermişti. Hattâ zamanını iyi hatırlayamadığım bir günde kendisiyle iddiaya girişmiştik: On yılda Almanyanın komünist olacağım, Almanya komünist olduktan sonra da bütün dünyanın aynı yola gireceğini, bu arada tabiî bizim de o yolun yolcusu olacağımızı iddia etmiş, ben de aksi iddiada bulunmuştum. Hiç şüphesiz bunu, kendisiyle giriştiğim iddiayı kazandım demek için kaydetmiyorum. Maddeten olduğu gibi manen de miyop olan bir hastayı her hangi bir iddiada yenmek övünülecek bir şey değildir. Yalnız onun nasıl bir fırıldak gibi döndüğünü göstermek için bunu yazıyorum.

Sabahattin Ali hapisten çıktıktan sonra Maarif Vekâletine başvurdu. Muallimlik istedi. O zaman Maarif Vekili şu Tarih Kurumunun azasından Hikmetti. Sabahattin'e "eski kanaatlerini değiştirdiğini bize ispat etmezsen sana iş vermeyiz" demiş.

Sabahattin Ali açlıktan ölmüyordu. Dostları kendisine istediği kadar para yardımı yapıyordu. Hattâ açlıktan ölse bile bir komünistin bir burjuva hükümete baş eğmesi pek çirkin bir şeydi. Fakat kendisi kadar zeki, müsteit ve dahî birisinin bu halde kalması caiz mi idi? Fikrimden döndüm deyiverse ne çıkardı? Etek öpmekle dudakları aşınacak değildi ya... Bu gibi fikirler enayi burjuvalara mahsustu. Onları istismar etmek için mubah olmayan hangi vasıta vardı ki... Bundan dolayı bizim bay fikrini değiştirdi. "Varlık" dergisinin 15 kânunisani 1934 tarihli 13'üncü sayısında şu manzumeyi neşretti:

BENİM AŞKIM

Bir kalenin ucundan hislerimiz akınca

Bu ince yol onları sıkıyor, daraltıyor;

Beni anlayamazsan gözlerime bakınca

Göğsünü parçala bak kalbim nasıl atıyor.

Daha pek doymamışken yaşamanın tadına

Gönül bağlanmaz oldu ne kıza, ne kadına...

Gönlüm yüz sürmek ister yalnız senin katına,

Senden başka her şeyi bir mangıra satıyor.

Sensin, kalbin değildir, böyle göğsümde vuran,

Sensiz "Ülkü" adıyla beynimde dimdik duran,

Sensin çeyrek asırlık günlerimi dolduran;

Seni çıkarsam, Ömrün başlamadan bitiyor.

Hem bunları ne çıkar anlatsam bir düziye?

Hisler kambur oluyor dökülünce yazıya.

Kısacası: Gönlümü verdim Ulu Gaziye,

Göğsümde şimdi yalnız onun aşkı yatıyor.

Bu manzumeyi okuyunca nasıl gülmüştüm! Bütün kıymet mefhumu "mangır" olan bir şaire gülünmez mi? Baştanbaşa yalan olan bu "aşk" ile Sabahattin Ali fikirlerini değiştirdiğini ispat etmiş, Hikmet de onu vekâlette bir kalem başı yapmıştı. Yarabbi! İnsanlar nelere tenezzül edebiliyorlardı! Daha dün Gaziye hiciv yazan bu komünist bugün ona methiye yazmaktan sıkılmıyordu. Her halde bu, onlara göre iktisadî bir kanun olmalıydı... Artık Sabahattin her şeyi Marksist bir gözle görmeğe başlamıştı. O, kalın camlı gözlüklerinin arkasından insanları nasıl bulanık görüyorsa karışık beyni ile de hâdiseleri yanlış görmekte devam ediyordu. Kendisine vaktiyle vermiş olduğum Kür Şad mevzuunu da Nâzım Hikmetof'un tesiriyle Marksist bir kalıba sokmuş, "Esirler" diye yazdığı piyeste bizim büyük Kür Şadımızı mümkün olduğu kadar küçülterek nefsine mağlûp bir insan haline getirmiş ve bu piyesi Varlıkta tefrika etmişti. Bereket versin Darülbedayi piyesi zayıf bularak oynamadı. Yoksa Sabahattin'in önceden söylediği gibi Şekspirvari bir piyes olsaydı Kür Şad sahnede bayağı bir adam olarak yıllarca gözüküp bizi incitecekti.

Kendisiyle bundan sonra birkaç defa rastlaştık. Her görüşmemiz uzun münakaşalara yol açtı. Komünizmin Almanya'daki bozgunundan sonra bütün istikbalin İspanya ve Cindeki meselelere bağlı olduğunu, bu iki ülkede mutlaka komünizmin galip geleceğini iddia ediyordu. Komünizm İspanyada da yıkıldıktan sonra bir ümidi Cinde kalmıştı. Japon istilâsından sonra bilmem bu ümit ne haldedir?

İşte "İçimizdeki Şeytan" adlı romanıyla milliyetperverliği kötülemeğe ve Türkçüleri fena göstermeye yeltenen Sabahattin Ali böyle birisidir. Yani o bizim içimizdeki şeytanlardan birisidir. Zavallı ve saf bir şeytan...

Şimdi romana dönelim:

Yukarıda mevzuunu anlattığım romanda üç esas kahraman var: Ömer, Macide ve Bedri. Bunların üçü de iyi insanlardır. Yalnız Ömer arasıra içindeki şeytana uyarak fenalık yapıyor. Fakat bu, onun fenalığım göstermez. Suç hep o şeytandadır. İkinci derecedeki şahsiyetlerden de bir muhasebeci var

ki o da iyilik bakımından bunlarla aynı hizadadır. Fakat Sabahattin Alinin yanı bizim saf şeytanın bu "iyi" tipleri acaba hakikaten iyi insanlar mı? Türk cemiyeti içindeki ahlâk kaidelerine göre hayır! Çünkü Ömer iltimasına güvendiği için vazifesine devam etmeyen, hırsızlık eden, şantajla para alan, karısına karşı kötü niyetlerinden şüphelenerek evinden kovduğu Bedri ile sonra tekrar barışan, karım olacaksın diye evine getirdiği Maddeyi bir iki ay sonra mal verir gibi Bedriye veren bir tiptir.

Macide Balıkesir'in mazbut bir ailesinin kızı olarak İstanbul'a geldiği halde iki defa gördüğü Ömer'in aşkını hemen kabul ediveren, her akşam Ömerle surda burada gezip evine bazen gece yarısı gelen, sonra bu hareketin yanlışlığı kendisine ihtar olunduğu için evlerinde kaldığı akrabalarından bir gece yansı bavulunu alıp kaçan, o gece hemen Ömer'in pansiyonuna giderek onunla aynı yatakta yatan, Ömerle bir iki ay yaşadıktan sonra onun ne miskin ve tahammül olunmaz bir adam olduğunu anlayarak ve Ömer'in kendisini ihmal etmesini sebep sayarak Bedriye kaçmayı tasarlayan, Ömer'in kendisiyle ilişiğini kesmesi üzerine de pervasızca Bedrinin evine giden bir tiptir.

Bedri, arkadaşı Ömer'in karım dediği bir kadına karşı gizli alâkasını içinde saklayan, fakat bunu sezip kendisini kovan Ömer'in barış teklifini kabul ederek onunla hemen barışan, sonra hapishaneden çıkacağı gün Ömer'in onu kendisine mal hediye eder gibi vermesini kabul eden ve bunu aylarca nikâhsız yaşadıklarım bildiği halde kabul eden bir tiptir.

İhtiyar muhasebeci, ahlâksız kayın biraderinin serbest bırakılması için istediği 200 lirayı daire kasasından aşırıp veren ve sonra bu hileyle açığa çıkmasın diye mütemadiyen hesaplarda tahrifat yapan bir tiptir.

Türk cemiyetinin ahlâkî prensiplerine göre Ömerle Bedri mükemmel birer deyyus, her müşkül dakikada her erkeğin evine giden Macide mükemmel bir fahişe, ihtiyar muhasebeci hakikî bir hırsızdır. İşte bizim saf şeytanın dört faziletli insan diye ortaya attığı tipler...

Öteki şahıslara gelince: Nihat, Tatar suratlı herif, Profesör Hikmet, muharrir İsmet Şerif, şair Emin Kâmil ve Nihatla birlikte çalışan gençler zaten hep fena, dalavereci, milliyet ülküsü ardında koşuyor gözüktükleri halde yabana devletler hesabına çalışan kimseler olarak gösteriliyor. Sabahattin Alinin iyi olarak gösterdiği insanlar bile bu kadar fena olursa, artık fena göstermek istedikleri üzerinde durmak boştur, değil mi? Fakat Sabahattin Ali bu romanı ile şunu veya bunu değil; Milliyetçiliği, Irkçılığı, Türkçülüğü baltalamak istemiş, bu romana hem kendisini, hem de tanıdığı, selâmlaştığı insanlardan bazı milliyetperverleri sokarak tahteşşuurundaki bir kinin öcünü almak iste mistir. Bu kin, Kirye Sabahattinaki'yi kendi ırkının yurdundan ve devletinden mahrum eden Türk ırkına karşı duyduğu kindir.

"İçimizdeki Şeytan" hakkında "Bozkurt" dergisinin üçüncü sayısında bir tenkit yazan Reha Oğuz Türkkan'ın da gözünden kaçmadığı gibi romandaki Ömer, birçok noktalarda Sabahattin Aliye benziyor. Bir kere romanın ilk sayfasındaki tarife göre Ömer "şişmanca, beyaz yüzlü, gözlüklü, kahverengi miyop gözlü bir genç. Saçları şapkasından gözüne doğru dökülüyor ve çabuk konuşuyor. Boyu ortaya yakın". Bu tarif bizim saf şeytanın ta kendisidir.

Ömer'in çocukluğu Balıkesir de geçmiştir. Saf şeytanın da...

Bilhassa fikirler ve konuşuş bakımından bu benzeyiş daha büyüktür. Meselâ Ömer kendi kendisine şöyle diyor : *"Tuu Allah belâsını versin. Ne kadar salaklaştım. Galiba kıza da yiyecek gibi baktım. Belli etmedi ama muhakkak fena halde içerlemiştir. Ben kız olsam benim tipimde erkeklerden istikrah ederim"* (s. *66).* Sabahattin Ali tıpkı böyle konuşur. Bilhassa kızların kendisinden nefret ettiği hakkındaki fikrini bize birkaç defa söylemiştir. Biraz daha aşağıda (s. 68) Macide, Ömer'in yüzüne dikkatle bakınca onu biraz gülünç, fakat samimî buluyor. Sabahattin Alinin yüzüne dikkatle bakan bir

insanın da bütün samimiyeti ile gülmemesine imkân yoktur. Ömer hiçbir şeye inanmıyor (s. 79). Sabahattin Ali de öyledir.

Bir yerde Ömer'in ağzından şu sözleri işitiyoruz: *"Acaba dünyada benim kadar mânâsız şeyler düşünen var mıdır? Bir de utanmadan akıllı geçiniyoruz!"* (s. 83). Sabahattin Aliden de bu sözleri çok defa işitmişizdir.

Romandaki Ömer'in ruhiyatı da Sabahattin'e çok benziyor. Ömer iç sıkıntısından, büyük iş yapamamaktan muzdarip bir insandır. Sabahattin Ali gibi... Ömer herkesle ahbaplık eder, konuşur. Fakat onların meclislerinden çıkar çıkmaz aleyhlerine söz söylemekten çekinmez... Sabahattin Ali de böyle yapar.

Ömer günün birinde hırsızlık etmiştir. Sabahattin Ali hırsız değildir ama bir gün cebinde parası yokken bir lokantaya girip yemek yediğini, sonra gizlice sıvıştığını bize gülerek anlatmıştı. Belki Sabahattin Ali bunu da yapmamıştı. Ama tuhaflık olsun diye, orijinal gözükmek için söylemişti. Çünkü o her şeyi yapmış olmak zevkini tatmak isterdi. Kâh esrar içip Ayasofya meydanında kustuğunu, kâh bir satıcıya bir lira verip beş liranın üstünü aldığını, bazen de şair Yusuf Ziya ile bir lirasına tavla oynarken hileyle ile partiyi kazandığını anlatırdı. Bunların çoğunu yapmış değildir. Yalnız yapmasını düşünür ve yapmış gibi anlatırdı.

Fakat bizim Sabahattin Ali romandaki Ömer'i bütün ahlâksızlığına, salaklığına rağmen "dudakları çok güzel bir erkek" olarak gösteriyor. Meselâ şu satırlara bakın:

Söz söylerken dudakları hafifçe büzülerek ağzı güzel bir şekil alıyordu (s. 5).

Konuşurken fevkalâde güzelleşen ağzı ve insanın ruhuna sert fakat tatlı bir rüzgâr halinde yayılan sesi ile... (s. 90).

... *Ama ne kadar güzel söylüyordu... Ne güzel dudakları vardı...* (s. 93).

Ömer'in konuşurken insanı çıldırtacak bir şekil alan dudakları... (s. 122).

... *Güzel dudaklarını yakından, ta yanı başından göreceğim* (s. 126).

... Ve *konuşan dudaklarını yine güzel, çok güzeldi* (s. 175).

... *O da Ömer'in dudaklarına bakıyordu* (s. 253).

... *Güzel dudaklarından öperim* (s. 273).

... *Ve sustuğu zaman bile güzel dudaklarını kımıldatan Ömer...* (s. 287).

İşte yalnız burada Ömerle Sabahattin Ali birbirlerine benzemiyorlar. Çünkü Sabahattin Alinin konuşurken etrafa tükürük saçan böbrek dudaklarıyla Ömer'in dudakları arasında hiçbir benzerlik yok. Fakat o kadar da insafsız olmayalım. Zavallı Sabahattincik hasretini çektiği şeyleri romandaki kendi muhayyel tipine de vermesin mi? Şeytan kendisini beğenmezse çatlarmış diye bir atalar sözü vardır. İçimizdeki şeytanlardan biri olan bu saf şeytan da kendisini, kadınları bayıltan yakışıldı bir erkek diye düşünse ne çıkar?

Bu noktayı bir yana bırakırsak Ömer'in bütün seciyesi ve korkusu Sabahattin Alide vardır. Romanda Ömer'in çok zeki olduğundan birkaç yerde bahsolunuyor. Sabahattin Alinin de bütün korkusu çok zeki

olmamaktır. Zavallı bu yüzden nelere katlanmaz. Bununla beraber sırası gelmişken onun çok zeki, hattâ yalnızca zeki olmadığını da söyleyeceğim ve bir örnek vereceğim: Sabahattin Ali 1935'te "Değirmen" diye bir hikâye kitabı çakardı. Bu hikâyelerden bazılarındaki maksat Türk cemiyetini kötülemektir. Bütün kitapta Türk hükümeti hep rezil, çirkef olarak anlatılır. Bu kitapta Çingeneler bile ülküleştirilirken (nedense Sabahattin Çingeneleri pek sever) Türkler, yani kam Türk olan bizler, yani bu vatanın kurucuları, sahipleri ve müdafileri olan insanlar hep kötü olarak gösterilir. Bu hikâye kitabının sonunda Sabahattin Alinin, sonradan ve acele ile eklendiği belli olan ince bir kâğıt üzerinde şu tavzihi var: *"Bir Orman Hikâyesi, Kazlar, Bir Firar, Candarma Bekir, Bir Siyah Fanila İçin, Komikişehir* adlı hikâyelerin Osmanlı imparatorluğu zamanındaki Anadolu'yu anlattığı okunduğu zaman anlaşılmakta ise de bunun burada ayrıca tavzihine lüzum gördüm".

Halbuki meselâ *Komikişehir* adlı hikâyede caz banttan ve danstan bahsediliyor (s. 199). Osmanlı imparatorluğu zamanında dans ve cazbant var mıydı? Görülüyor ki bu tevil hiç de zekice bir tevil değil ve zavallı Sabahattin bu tevil ile tam bir Komikişehir olmaktan kurtulamıyor. Zaten onun komikliği yalnız bu kadar değil ki... *"İçimizdeki Şeytan"ın* bir yerinde *"hiçbir şeye inanmamak hususunda"* Ömerle muhasebecinin mutabık olduğu söylendiği halde (s. 79) başka bir yerde *"topyekûn inkâr da ancak barbarların kârıdır"* deniliyor (s. 183). Bu tezadı Sabahattin'in dehâsı ile de izah etmek kabilse de ben yine onun komikliği ile tevil edeceğim. Hem de topyekûn inkâr barbarların değil seciyesizlerin, komünistlerin kârıdır. Barbarlar muayyen prensiplere inanmış insanlardır.

"İçimizdeki Şeytan"ın dikkate değen taraflarından birisi içinde seciyesiz olarak gösterilmek istenen ediplerin ve milliyetperverlerin muhayyel tipler değil, Sabahattin'in ahbaplık ettiği mevcut insanlar olmasıdır. Bunlar arasında Profesör Hikmet diye gösterilen insan hakikatte tarihçi Mükrimin Halil'dir. Çünkü ikisi de Maraşlıdır. İkisi de Anadoludur ve Anadoluları sever. İkisi de arkadaşlarına yardım etmekten hoşlanır. İkisi de daima Taberîden, Selçuklulardan, Arap müverrihlerinden bahseder. İkisi de Bayazıd meydanındaki kahvelerde oturur. Fakat Sabahattin Ali daima kötü bir maksatla hareket ettiği için Profesör Hikmeti fena fikirli, vatan haini, yabancı devletler hesabına çalışan, faziletli gözüktüğü halde ırz düşmanı olan birisi olarak anlatmıştır. Lâkin herkes bilir ki Mükrimin Halil aileye, namusa ve vatana en çok değer veren samimî bir insandır. O halde bunu acaba neden böyle yaptı? Konuşup selâm verdiği, yüzüne güldüğü bir insana bu şekilde hicviye yazmak gibi çirkin bir harekete Sabahattin niçin tenezzül etti? Bunun iki sebebi var:

1-Mükrimin Halil Anadolucu milliyetperverlerdendir. Bütün hakikî milliyetperverler gibi aileye ve şecereye bakar. Halbuki Sabahattin daha ikinci göbekten bozuk çıkıyor ve Mükrimine göre değersiz bir insan olarak kalıyor.

2-Mükrimin Halil bütün milliyetperverler gibi komünizme düşmandır ve şimdiye kadar liselerde verdiği tarih derslerinde şu sözü talebelerine sık sık tekrarladığı meşhurdur: *"Her memlekette komünizm gibi vatan aleyhtarı fikirlere saplanacak birkaç orospu çocuğu çıkabilir. Vazifeniz bu fikirlere karşı tarihten ders ve Örnek alarak mücehhez olmaktır".*

Romandaki tiplerden muharrir İsmet Şerif de milliyetperver ve kafalı gözüktüğü halde boş, mânâsız, ahlâksız bir insan... Bunun da Peyami Safa olduğu anlaşılıyor. Sabahattin'in ona düşmanlığı da Peyami'nin milliyetçi ve tanınmış bir romana olmasıyla izah olunabilir: Halbuki Sabahattin Ali varken Peyami hangi cesaretle roman yazabiliyor? O cahil ve kültürsüz olduğu ve milliyet gibi saçma bir fikre saplandığı için derhal susmalı, meydanı yüksek kültürlü Sabahattin'e ve içimizdeki öteki şeytanlara bırakmalıdır. Sabahattin, Peyami Safa-ya kininde o kadar ileri gidiyor ki onun ölmüş babasına bile diş uzatıyor. Bu sırtlanlık, zaten bütün komünistlerin müşterek vasfı...

Romanda adı söylenmeyen Tatar suratlı herif ise ya Profesör Zeki Velîdi yahut Abdülkadir İnan olacaktır. Çünkü bu adam "umumî harpten sonra dünyanın muhtelif yerlerinde teşekkül eden ve

birkaç ay veya birkaç sene sonra batan küçük ve uydurma devletlerden birinde reislik yahut nazırlık yapan" birisidir (s. 173). Sabahattin'in tanıdıkları arasında reislik veya nazırlık yapan, Zeki Velîdi ile Abdülkadir İnan vardır. İkisi de Bolşeviklerle çarpışıp geldikleri ve Bolşevik düşmanı oldukları için Sabahattin Alinin de tabiî düşmanları sayılır. Sonra dünyanın muhtelif yerlerinde teşekkül ettiğini söylediği bu devletler hakikatte yalnız Rusya-da kurulmuştu. Hepsi de Türk devletçikleri idi. Türk devletçikleri olduğu için Sabahattin Ali onları uydurma buluyor. Ama biz onların uydurma olmadığını kendisine ve bütün komünistlere ispat edeceğiz.

Romanda, kim oldukları anlaşılmayan bir de muharrir Hüseyin Beyle Nihat var. Nihat darülfünunlu gençlerle birlikte milliyetperverlik uğrunda çalışıyor gibi göründüğü halde meğer casusmuş. O gençlerin hepsi de külah peşinde koşan insanlar...

Şimdiye kadar okuyuculara hitap edip romanı ve müellifini anlattıktan sonra artık doğrudan doğruya içimizdeki şeytanlardan birine, bu milletin milliyetperverlerini çirkefe batırmak için uğraşan komüniste hitap edebilirim:

Kirye Sabahattinaki! Yahut fikirlerine ve irfanına göre Yoldaş Sabahattin Aliyef!... Sen, kanı bozuk Oflu Rum dönmesi ve Marksın fikrî veledi!.. Türk olmamanın, yüksek tahsilli olmamanın verdiği kıskançlıkla yanıp kavrularak kendinden üstün gördüğün herkese saldırıyor ve yetişemediğin her salkıma tilki gibi "olmamış" diyip geçiyorsun. Senin tahteşşuurundaki bütün kinler pekiyi anlaşılıyor. Türk olmadığını bildiğin hâlde Türk yaşamağa mecbur olmanın verdiği bir ruhî kargaşalık içindesin. Sen de her Türk olmayanın, tahsili yarıda kalmış her muhteris insanın yaptığı gibi hırsını doyuracak tek yola sapıyorsun. Bu yol, Türklüğün kutlu her nesi varsa hepsini inkâr ederek, hepsine söverek kendini aldatmayı temin eden komünistlik yoludur. Romanında insanlar arasındaki karanlık münasebetlerden ne diye bahsediyorsun? Sen o karanlık münasebetlerin şahıslanmış örneğisin. Bu kitapta aşağı gördüğün, çirkefe batırmak istediğin ne varsa sen vaktiyle onların hepsine salik olmuş, fakat hepsinde sona kaldığın için onlara düşman kesilmiş bir hastasın.

Sen eskiden milliyetperver değil mi idin? Ne diye Ziya Gök Alp'i peygamber tanıyarak şiir yazmıştın? Milliyetperverlik yolunun çok çetin olduğunu anladığın, bu yolda çabucak yükselmeyeceğin için bundan vazgeçtin değil mi?

Romanının 152'nci sayfasında *"suratlarının kaba, küstah ve abdal ifadelerinden sporcu oldukları anlaşılan gençler"den* bahsetmene rağmen sen eskiden sporcu da değil mi idin? Hattâ bir talebe gezintisinde Nejdet Sançarla yarışıp yenildikten sonra yenmek hırsını mutlaka tatmin etmek için, çocukluğundan beri alıştığın şekilde, yani yalınayak yeniden yarışarak yine geride kalmamış mı idin? Bisikletle çok yarışıp kalbim yoran ve bu yüzden kalbi bozulan sen değil misin? Senin yukarı ki satırlarında çürük insanların güçlülere karşı duyduğu kıskançlıktan başka ne var?

Almanya'ya gidip kendi uygunsuz hareketin dolayısıyla döndükten sonra Türk milliyetperverliğine de düşman olan sen, sırf bir iş bulmak, birkaç para almak için, düşmanı olduğun, bunu her yerde söylediğin "Gazi"ye methiye yazmadın mı? Sabahattin Aliyef Yoldaş! Birkaç yılda bu kaçma döneklik? Hattâ Yedek Subay Okulunda, askerliğe olan kabiliyetsizliğin dolayısı ile alaya çıkacakken Ankara'ya giderek Tarih Kurumu asbaşkanı Profesör Bayan Afete yalvarıp iltimasla bunun önüne geçmedin mi? Senin gibi bir komünistin romanını milliyetçi geçinen Falih Rıfkı'nın Ulus'ta tefrika ettirmesiyle yine milliyetçi geçinen Afetin sana iltimas ettirmesini sakın kendi lehine yontma! Çünkü Cibali imamının ferzendi olan Bay Falih Rıfkı Atay da, senin gibi ilkokul öğretmeni olan Profesör Bayan Afet de içimizdeki şeytanlardan ikisidir. Senin kim olduğunu daha iyi anlamak için onlara değil, hocan alan Ali Canip'e sormaya bilmem lüzum var mı? Çünkü o meslektendir. Seni çok iyi bilir.

'Yeni Adam" mecmuasının 261'inci sayısındaki Fikret anketine verdiğin cevapta *"Fikret'in insaniyetçiliği her kendini bilen insanda bulunması icap eden, hattâ hakikî milliyetperver olmak için de esasi şartı teşkil eden bir insaniyetçiliktir"* diyerek bizleri yani bu vatanın hakikî sahiplerini kendini bilmemezlikle itham etmek istiyorsun. Zavallı Kirye Sabahattinaki!.. Erkekli dişili bütün yoldaşlar gibi sen de Türk milliyetperverliğine "insaniyet" afyonu yutturmak istiyorsun değil mi? Boşuna...

Hem niçin aile menşeini gizleyerek Behçet Yazarın anketine verdiğin cevapta (Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı, s. 371) kendini Garbı Anadolulu gösteriyorsun? Tesadüfen Berlin de doğsaydın kendini Berlinli mi gösterecektin? Sen Oflu müslüman Rumsun. Saklamağa ne lüzum var? Sizin için şecere, soy, ecdat meselesi var mı? Irk meselesi yalnız yarış atlarında kalmıştır diyorsun ama görüyorsun ki hayvanların bile asilinde ırk aranır. Kimse sokak köpeklerinin ırkını sormaz.

Senin romanındaki milliyetçi gençler kimini falan milletin yardakçısı, kimini bir fikrin satılmış kölesi, kimini korkak ve dalkavuk, kimini kanı bozuk diye tenkit ediyorlar ve bugünkü sınırları dar buluyorlar değil mi? Saklamağa ne lüzum var Sabahattin Aliyef Yoldaş? Sen Mujikistan sınırlarını dünyanın son ucuna kadar yaymak istedikten sonra Turancı Türkler neden Anadolu'yu dar görmesinler? Senin düşüncenin tarihte hiç örneği olmadığı halde tabiî oluyor da Turancılarınki birkaç defa tahakkuk etmiş olmasına rağmen neden aykırı geliyor? Sana aykırı gelse de gelmese de biz günün birinde bütün Türkleri birleştireceğiz. Tarihte Türklerin olmuş olan her şey yine Türklerin olacak. Sayısı on binleri geçen subaylar, öğretmenler, doktorlar, memurlar ve talebeler hep Turancılık ülküsü ile tutuşmuş insanlardır. Bu selin Önüne kam ve sütü bozuk birkaç bin serseri duramaz. Sonra yardakçı, köle, korkak, dalkavuk, kanı bozuklar yok mu? Meselâ önce hicvettiği Gaziyi sonra "memuriyet" için öven sana dalkavuk denemez mi? Rum olduğun, fakat Türk geçindiğin için kanı bozuk değil misin? Düşüncelerini açıkça söyleyemeyip gizlice yaydığın için sana korkak dersek hak vermez misin? Zavallı megaloman Sabahattin Aliyef!

Aklı kafanızdan sürsek,

İlmin içine tükürsek.

Dünyaya çevirip dirsek

Günümüzü hoş geçirsek

diyen sana belki yalnızca acımak daha doğru olurdu. Çünkü kafandan süreceğin aklın kaç gram olduğu ve hele içine tükürmek istediğin ilmin beş yıllık Muallim Mektebi tahsili ile lûgatsız okunamayan kırk elli Almanca romana inhisar ettiği düşünülünce sana acımaktan başka bir şey yapmamak gerekirdi. Fakat bu biçareliğine bakmadan Türk edebiyatı meselelerine karışman, çizmeden yukarı çıkarak tahsilin ve bilgin müsait olmadığı halde münevverlerin karışabileceği meselelere burnunu sokman sana bir ders vermenin lüzumlu olduğunu gösteriyor. Sinirlerin hasta ise herkese acıdığımız gibi sana da acırız. Fakat sinirleri hasta insanların Türk milletine telkin vermesine katlananlayız. Bugünkü sınırların dar veya geniş olması da seni ilgilendirmez. Bu, Türklerin kendi aralarında halledecekleri meseledir. Haddini bilmezsen durumun bir hastanın durumu olmaktan çıkar. O zaman da bizimle her şekilde çarpışmayı göze almalısın. Biz Türkçülerle siz komünistlerin, fikir sahasında anlaşmamıza imkân olmadığı için, toplu bir hâlde, yumruklarımızın hakkını vererek çarpışmamız pek hoş olurdu. Çünkü fikirlerin halledemediği davaları kan halleder. Gerçi komünistler bu yiğitliği gösteremez. Fakat benim sana gayet samimî ve erkekçe bir teklifim var: Sen yedek subay olduğun için süngü kullanmasını bilmen icap eder. Bu davayı kökünden halledebilmek için benimle, şehirlerden çok uzak bir yerde süngü veya kılıçla bir ölüm-dirim çarpışmasını göze alacak kadar yüreğin var mı? Biz birbirimize ölüme kadar düşmanlık güdecek olan iki zümreyiz. Fikir savaşından bir sonuç çıkmadığını biliyorsun. Herhalde senin de istediğin "birşeyler" yapmalıyız. Türk gençliğini roman ve hikâye ile

zehirlemekte devam etmene engel olmak için sana bu teklifi yapıyorum. Fikir sahasında bizimle boy ölçüşemezsiniz. Fakat gizlice bazı kimseleri kandırabilirsiniz. Bunun da önüne geçmek için sana en şerefli iki silâhtan biriyle, ikimizden biri ortadan kalkıncaya kadar, vuruşmayı teklif ediyorum. Bilmem ki bu şerefi de tepecek mis

19 Temmuz

Atsız Feyzullah Caddesi, 13 Maltepe - İstanbul

ATSIZCILAR